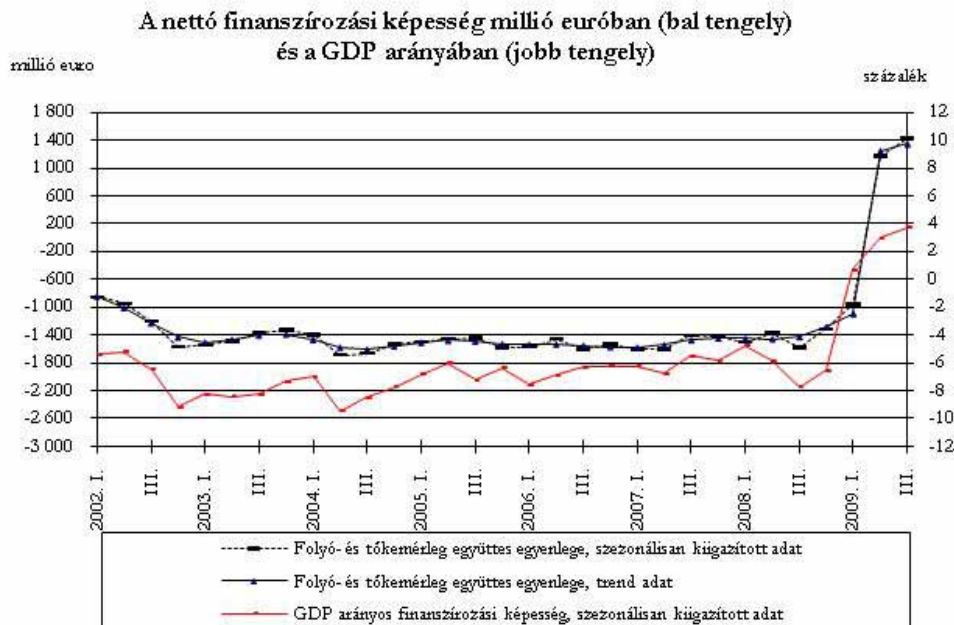

Statisztikai közlemény
a fizetési mérleg alakulásáról
2009. III. negyedév

Az MNB a meghirdetett adat-közzétételi és -felülvizsgálati gyakorlatával összhangban 2009. december 30-án először publikálja a 2009. harmadik negyedéves fizetésimérleg-statisztikákat, és módosítja a 2009. első és második negyedéves adatokat.

2009 III. negyedévében a külfölddel szemben fennálló finanszírozási képesség (a folyó fizetési mérleg és a tőke mérleg együttes egyenlege) 1052 millió euro (286 milliárd forint) volt. A szezonális hatások kiszűrésével a finanszírozási képesség megközelíti a GDP 4 %-át (1268 millió euro), 2008. év végéhez képest ez 11, az előző negyedéves szinthez képest 1 százalékpont javulást jelentett a GDP százalékában. A harmadik negyedévben a reálgazdasági egyenleg többlete továbbra is ellensúlyozta a jövedelemegyenleg hiányát. Ebben a negyedévben az áruforgalomban az importkiadások és az exportbevételek már az előző negyedéves szintet meghaladták. Az EU-transzferek egyenlege (701 millió euro) is növelte a finanszírozási képesség többletét. A javuló jövedelemegyenleg a válság következtében csökkenő vállalati profitokhoz kapcsolódik¹, a kamatjövedelmek egyenlege azonban az előző negyedévhez képest nem javult tovább.

1. ábra

¹ A közvetlen tőkebefektetések jövedelme a vállalati kérdőíves adatok beérkezéséig (2010. szeptember) becslés a fizetési mérleg statisztikában.

1. tábla
A folyó fizetési mérleg és a külső finanszírozás alakulása

millió euro

	2008					2009			
	I.n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I.-IV.n.év	I.n. év	II. n. év	III. n. év	I.-III.n.év
1. Reálgazdasági tranzakciók	400	397	76	-93	780	843	1 815	1 986	4 643
Export	21 495	22 455	22 245	20 195	86 390	16 575	17 513	18 520	52 608
Import	21 095	22 057	22 170	20 288	85 610	15 732	15 699	16 534	47 965
1.1. Áruforgalom	344	101	-429	-90	-74	717	1 398	1 268	3 383
1.1.1. Export	18 667	19 169	18 198	16 694	72 727	13 729	14 334	14 851	42 914
1.1.2. Import	18 323	19 067	18 627	16 784	72 801	13 012	12 936	13 583	39 531
1.2. Szolgáltatások	56	296	504	-3	854	126	417	718	1 260
Export									
Import									
1.2.1. Idegenforgalom, egyenleg									
bevétel	192	347	455	368	1 361	207	334	561	1 102
kiadás	682	988	1 451	981	4 101	756	1 029	1 377	3 162
1.2.2. Egyéb szolgáltatások, egyenleg									
bevétel	490	641	996	613	2 740	549	695	816	2 060
kiadás	-136	-51	50	-371	-507	-81	83	156	158
bevétel	2 146	2 298	2 597	2 521	9 562	2 090	2 151	2 292	6 532
kiadás	2 282	2 349	2 547	2 892	10 069	2 171	2 068	2 135	6 374
2. Jövedelem és transzfermérleg	-1 935	-1 948	-2 314	-2 175	-8 371	-1 430	-1 340	-1 288	-4 058
2.1. Jövedelmek	-1 645	-1 898	-2 231	-1 924	-7 697	-1 278	-1 470	-1 418	-4 166
2.1.1. Adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem	-782	-819	-900	-867	-3 368	-687	-669	-687	-2 044
2.1.2. Nem adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem	-1 046	-1 277	-1 534	-1 250	-5 106	-764	-986	-924	-2 674
2.1.3. Munkavállalói jövedelmek	183	198	202	193	777	173	185	193	551
2.2. Viszonylaton folyó átutalások	-290	-50	-83	-251	-674	-152	130	130	108
3. Folyó fizetési mérleg	-1535	-1550	-2239	-2268	-7591	-587	475	698	586
4. Tőkemérleg	44	122	129	739	1 034	300	415	354	1 070
5. Nem adóssággeneráló finanszírozás	1 206	-1 433	372	227	373	-6	-615	1 034	413
5.1. Külföldön	-234	660	-331	-681	-586	-115	-373	-134	-622
5.1.1. Részvény és egyéb részesedés	-104	-89	-193	-631	-1 018	-70	-347	-82	-499
5.1.2. Új befektetett jövedelem	-130	749	-138	-49	432	-45	-26	-52	-123
5.2. Magyarországon	1 062	-964	1 025	2 286	3 410	364	-1 038	1 546	872
5.2.1. Részvény és egyéb részesedés	369	158	384	955	1 865	367	351	481	1 199
5.2.2. Új befektetett jövedelem	693	-1 122	641	1 332	1 545	-4	-1 388	1 065	-327
5.3. Portfólió befektetések, részvény és egyéb részesedés	379	-1 129	-323	-1 379	-2 452	-255	796	-378	163
6. Adóssággeneráló finanszírozás	1 745	3 183	2 482	1 093	8 503	436	-928	-876	-1 369
6.1. Adóssággeneráló finanszírozás, közvetlen tőkebefektetések egyéb tőke nélkül	2 235	1 974	3 230	1 389	8 829	576	-1 277	710	9
6.1.1. Követelés	-616	-301	-84	-949	-1 951	-2 143	951	82	-1 110
6.1.2. Tartozás	2 851	2 276	3 315	2 338	10 780	2 719	-2 228	628	1 119
6.2. Közvetlen tőkebefektetések egyéb tőke	-490	1 208	-748	-296	-325	-140	348	-1 586	-1 378
6.2.1. Külföldön	29	46	-446	390	18	-60	-163	121	-102
6.2.1.1. Követelés	-27	-10	-458	361	-134	-56	-163	7	-212
6.2.1.2. Tartozás	56	55	11	29	152	-4	0	114	110
6.2.2. Magyarországon	-519	1 163	-302	-685	-343	-80	512	-1 707	-1 276
6.2.2.1. Követelés	-949	-502	246	-1 012	-2 216	-3 366	185	-542	-3 723
6.2.2.2. Tartozás	430	1 664	-548	326	1 873	3 286	326	-1 166	2 447
7. Külfölddel szembeni finanszírozási képesség									
7.1. Felülről számított (folyó és tőkemérleg)	-1 490	-1 428	-2 110	-1 529	-6 557	-287	890	1 052	1 655
7.2. Alulról számított (pénzügyi mérleg alapján)	-2 951	-1 750	-2 854	-1 321	-8 876	-430	1 543	-157	955
7.3. Elérés (Tüvedések és kihagyások egyenlege, NEO)	-1 461	-322	-744	208	-2 319	-143	653	-1 210	-700

2. tábla

A folyó fizetési mérleg és a külső finanszírozás alakulása (szezonálisan kiigazított adatok)*

millió euro

	2008				2009		
	I. n.év	II. n. év	III. n.év	IV. n.év	I. n.év	II. n.év	III. n.év
1. Reálgazdasági tranzakciók	318	205	220	372	928	1 591	2 050
1.1. Export	22 607	22 328	21 755	19 551	17 539	17 482	18 056
1.2. Import	22 042	22 125	21 377	19 244	16 823	15 951	15 837
1.1. Áruforgalom	182	-62	-181	137	595	1 263	1 528
1.1.1. Export	19 329	19 059	18 369	16 113	14 264	14 280	14 964
1.1.2. Import	18 881	19 030	17 864	15 809	13 946	13 112	12 843
1.2. Szolgáltatások	182	257	289	137	310	378	507
1.2.1. Export	3 247	3 325	3 578	3 414	3 284	3 243	3 220
1.2.2. Import	2 988	3 107	3 367	3 305	2 935	2 873	2 806
1.2.1. Idegenforgalom, egyenleg	307	339	344	364	382	378	421
bevétel	903	968	1 083	1 097	1 080	1 009	1 028
kiadás	629	641	714	686	638	686	592
1.2.2. Egyéb szolgáltatások, egyenleg	-112	-104	-90	-167	-53	-13	-14
bevétel	2 335	2 341	2 438	2 300	2 272	2 209	2 176
kiadás	2 498	2 398	2 528	2 502	2 246	2 190	2 131
2. Jövedelem és transzfermérleg	-1 915	-1 845	-2 293	-2 233	-1 389	-1 250	-1 296
2.1. Jövedelmek	-1 851	-1 766	-2 290	-1 695	-1 544	-1 444	-1 411
2.1.1. Adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem	-775	-792	-953	-850	-725	-643	-673
2.1.2. Nem adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem	-1 291	-1 254	-1 381	-1 171	-1 032	-956	-785
2.1.3. Munkavállalói jövedelmek	194	193	195	186	184	184	186
2.2. Vízonyatlan folyó átutalások**	-154	-122	-96	-219	-73	52	108
3. Folyó fizetési mérleg	-1 613	-1 657	-2 205	-2 263	-251	333	424
4. Tőkemérleg	160	98	96	643	426	388	320
6. Külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség	-1 638	-1 307	-1 678	-1 250	-703	956	1 268

*Az egyenlegekre direkt kiigazítást alkalmazunk, ebből következően az összetevők szezonálisan kiigazított adataiból nem állítható elő az egyenleg szezonálisan kiigazított adata.

** 2009. december 30-án 16 órakor pontosított adatok.

A külfölddel szemben fennálló finanszírozási képesség összetevőinek alakulása

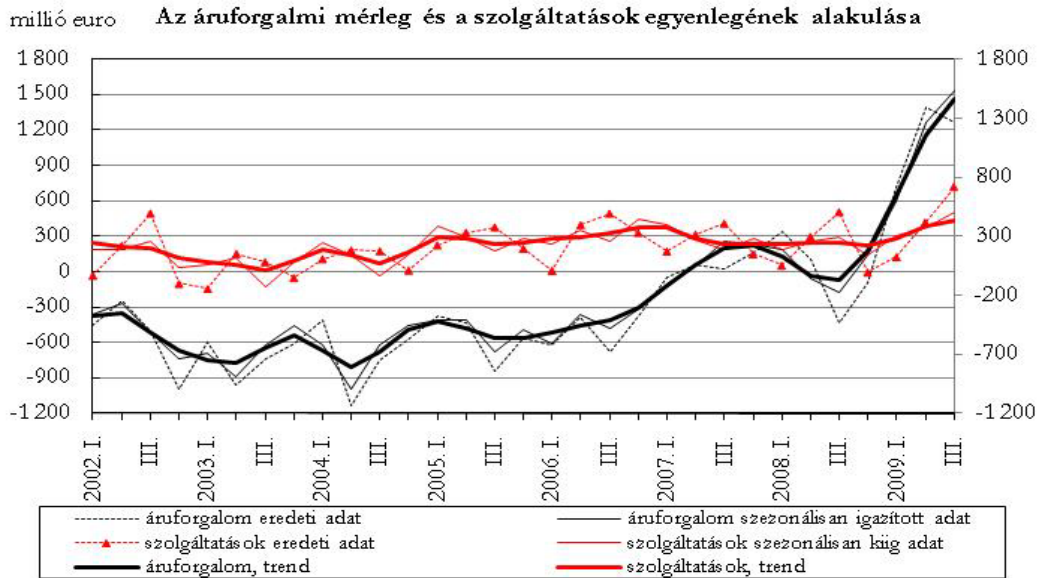
A folyó fizetési mérleg többlete a harmadik negyedévben tovább növekedett, értéke a szezonálisan kiigazított adatok alapján 424 millió euro. Az áruforgalomban a nettó export értéke közel 1,5 milliárd euro lett. 2008 végéhez képest az export visszaesése 8, míg az importé közel 20 %-os volt. Ugyanakkor az előző negyedévhez képest az exportbevételek már kismértékben nőttek, s az import sem csökkent tovább.

2. ábra

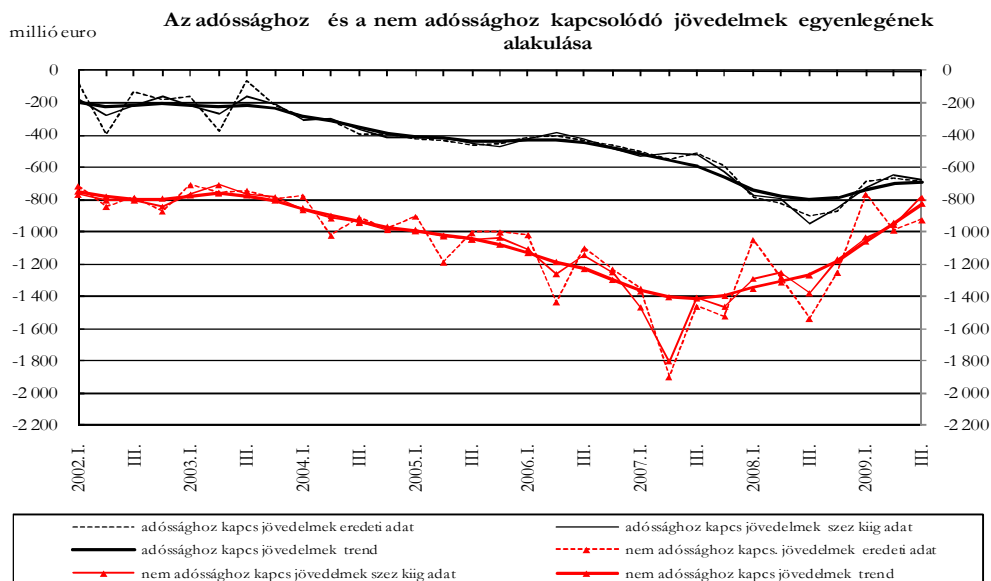
A szolgáltatások bevételeinek és kiadásainak visszaesése kisebb volt, mint az áruforgalomé, az előző év végéhez képest 5 és 15 %, az előző negyedévhez képest pedig már alig csökkentek a bevételek és kiadások. A szolgáltatásokon belül az idegenforgalmi kiadások visszaesése jelentősebb, ezen belül is a magáncélú utazások kiadásai csökkentek.

3. ábra

A jövedelmeken belül a nem adósság típusú állományokhoz kapcsolódó jövedelmek hiánya 785 millió euro (amelynek az egyik összetevője a közvetlen tőkebefektetésben érintett vállalatok csökkenő profitadata, amely szeptember végéig becslést ad – lásd az 1. látjegyzetet), ugyanakkor az adóssághoz kapcsolódó kamatjövedelmek hiánya 673 millió euro, a szezonális hatásoktól megtisztítottan.

4. ábra

A folyó transzferek egyenlege 2009 III. negyedévében 130 millió euro többletet mutatott a kiigazítatlan adatok alapján. Az EU-val kapcsolatos harmadik negyedéves tranzakciókat tekintve, a folyó transzferek bevételi többlete 332 millió euro, míg a tőke-transzferként elszámolt tranzakciók bevételi többlete 368 millió euro. Összességében tehát a harmadik negyedévben 700 millió euro bevételi többlet került EU-transzferként elszámolásra a fizetési mérlegben a felhasznált források és kifizetések egyenlegeként.

A vizsgált időszakban a nem adóssággeneráló finanszírozás formájában összességében 1034 millió euro forrásbeáramlás történt. Ebből a magyar befektetők külföldre irányuló, részesedés formájában megvalósuló közvetlen tőkebefektetésének értéke 82 millió eurót, a külföldi befektetők magyarországi tőkebefektetései 481 millió eurót tettek ki. A magyarok külföldi befektetéseihez kapcsolódó újrabefektetett jövedelmek 52 millió euróval növelte, míg a külföldiek magyarországi befektetéseinek elszámolt újrabefektetett jövedelem 1065 millió euróval növelte a befektetések értékét.² A tulajdonviszonyt megtestesítő portfólió befektetéseknél 378 millió euro forráskiáramlás történt, ebből 437 millió euro volt a magyar befektetők külföldi részvényvásárlása és 59 millió euro a külföldiek magyar részvényvásárlása.

Az adóssággeneráló finanszírozás egyenlege a harmadik negyedévben -876 millió euro volt, ebből a közvetlen tőkebefektetésekhez tartozó egyéb tőkemozgásoknál a magyar befektetők külföldi közvetlen tőkebefektetéseihez 121 millió kiáramlás, a külföldiek magyarországi tőkebefektetéseihez pedig 1707 millió euro forráskiáramlás kapcsolódott.

Az EU-transzferek eredményszemléletű elszámolása miatt imputált rövid lejáratú tartozások 57 millió euróval, míg a rövid követelések 214 millió euróval nőttek a harmadik negyedévben³.

A tartalékok, adósságállomány alakulása

2009. szeptember végén a jegybanki tartalékok értéke 30,6 milliárd euro volt. A közvetlen tőkebefektetésen belül elszámolt egyéb tőkét valamint a derivatívákat nem tartalmazó nemzetgazdasági nettó adósságállomány 2009. szeptember végén 52,2 milliárd euro (a GDP arányában 55,6 %) volt.

Ebből az EU-transzferek miatt elszámolt nettó rövid lejáratú adósságként megjelenő állomány 1,16 milliárd euró volt, amelyből a rövid lejáratú követelések állománya 0,87, míg a rövid lejáratú tartozások állománya 2,03 milliárd euró volt.

---

² Az újrabefektetett jövedelem az adózott eredmény és a megszávozott osztalék különbsége. Az osztalék az új adatgyűjtési rendszerben minden időszakra jelentett adatokon alapul. 2008-ra az adózott eredmény az éves vállalati kérdőívekből származó jelentett adat, ugyanakkor 2009-re még becslés. Így a fizetési mérleg statisztikájában megjelenő újrabefektetett jövedelem 2008-ra már jelentett adatokon alapul, míg 2009-re becslésnek tekinthető.

³ Az EU-transzferek elszámolásához kapcsolódó módszertani leírást lásd a [2009. szeptemberi sajtóközlemény](#) 7. oldalán.

3. tábla
Magyarország külfölddel szembeni követelés- és tartozásállománya

millió euro

	2008					2009		
	I.n. év nyitó**	I.n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I.n. év	II. n. év	III. n. év
1. Követelések	71 104	72 892	76 627	79 348	81 738	88 982	90 888	93 759
1.1. Nemzetközi tartalékok	16 385	16 815	17 290	17 409	24 040	27 890	26 950	30 605
1.2. Közvetlen tőkebefektetések*	29 349	29 337	29 098	29 808	29 596	32 088	33 390	33 388
1.3. Portfólió befektetések	6 379	6 479	7 189	7 336	5 986	5 849	7 058	7 867
1.4. Pénzügyi derivatívák	2 615	3 393	4 485	3 015	3 643	4 388	3 531	2 709
1.5. Egyéb befektetések	16 374	16 868	18 564	21 779	18 474	18 767	19 960	19 193
ebből: eredményzsméleltű EU-transzfer elszámolás miatt	609	449	453	447	689	462	658	869
2. Tartozások	179 636	180 664	190 571	193 464	188 336	187 434	194 178	200 277
2.1. Közvetlen tőkebefektetések*	80 676	79 149	84 367	83 372	79 282	75 598	80 971	82 692
2.2. Portfólió befektetések	53 206	50 764	52 675	52 717	41 506	36 836	39 678	44 889
2.3. Pénzügyi derivatívák	2 534	3 724	3 897	3 148	4 511	5 921	3 466	3 379
2.4. Egyéb befektetések	43 220	47 027	49 633	54 227	63 036	69 079	70 063	69 317
ebből: eredményzsméleltű EU-transzfer elszámolás miatt	1 211	1 939	2 087	2 011	1 182	1 629	1 982	2 028
3. Nettó tartozás (2-1)	108 532	107 772	113 945	114 116	106 597	98 451	103 289	106 517
ebből: eredményzsméleltű EU-transzfer elszámolás miatt	602	1 490	1 634	1 564	493	1 167	1 324	1 159

Memorandum:/**

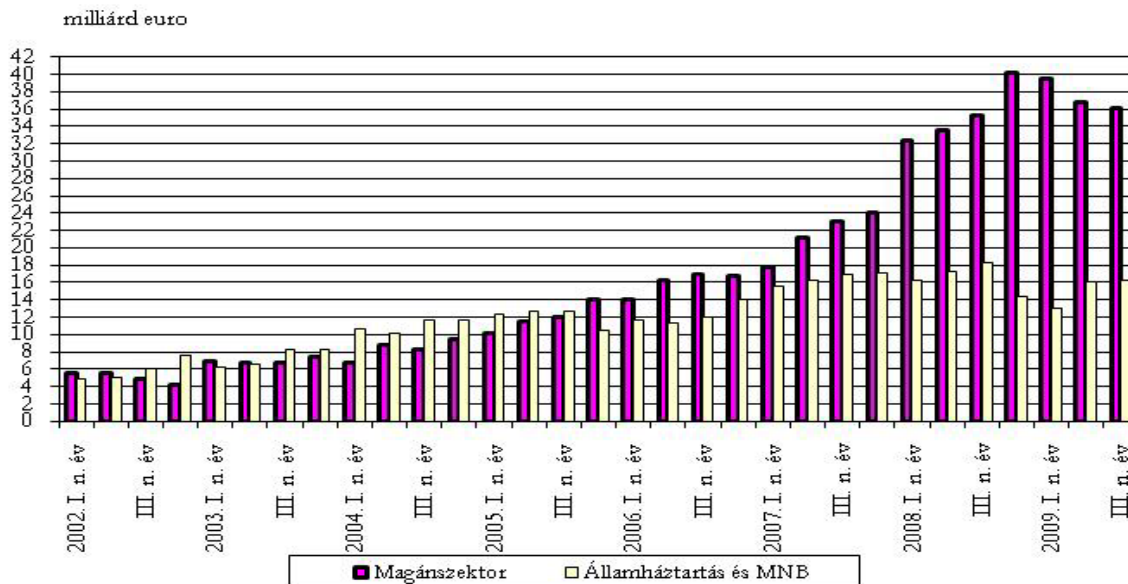
4. Bruttó adósság (közvetlen tőkebefektetés egyéb tőke nélkül)	80 406	84 012	88 770	94 700	98 497	101 070	101 727	103 550
4.1. Államháztartás és MNB	34 378	34 221	35 749	36 931	39 478	41 987	44 108	47 894
4.2. Magánszektor	46 028	49 791	53 022	57 769	59 018	59 084	57 620	55 656
5. Nettó adósság (közvetlen tőkebefektetés egyéb tőke nélkül)	46 372	48 744	50 861	53 630	54 406	52 625	52 835	52 248
5.1. Államháztartás és MNB	16 882	16 310	17 257	18 339	14 301	13 073	16 065	16 224
5.2. Magánszektor	29 490	32 434	33 605	35 291	40 105	39 552	36 770	36 024

* a befektetés iránya szerinti bontásból a követelések illetve tartozások külön csoportosítva

** az új adatgyűjtési rendszerből származó nyitó állományok, a módszertani változás publikált adatokra gyakorolt hatása részletesen a 2008. első negyedévi statisztikai közlemény 2. mellékletében olvasható.

*** Az *External Debt Statistics: Guide for Compilers and Users* kiadvánnyal összhangban az adósság nem tartalmazza tulajdonosi részesedést és a pénzügyi derivatívákat.

5. ábra
Magyarország nettó adósságállománya (FDI egyéb tőke nélkül)*, 2002-2009

* Az *External Debt Statistics: Guide for Compilers and Users* kiadvánnyal összhangban az adósság nem tartalmazza tulajdonosi részesedést és a pénzügyi derivatívákat.

*****

* * * * *

A pénzügyi válság miatti ingadozások következtében a szezonális igazítás eredményei a szokásosnál több bizonytalanságot hordoznak.

A sajtóközleményben - az eddigieknek megfelelően – a speciális célú vállalatok nélküli fizetésimérleg-adatok kerülnek bemutatásra. A honlapon azonban megtalálhatók mind a speciális célú vállalatok nélküli, mind pedig az azokat is tartalmazó fizetésimérleg- és állományi statisztikák. A 2009. negyedik negyedéves fizetésimérleg- és külfölddel szembeni állományi statisztikákat, valamint a 2009. I-III. negyedéves és a 2008 éves adatok revízióját 2010. március 31-én teszi közzé az MNB. Ezzel együtt kerül sor a 2008-as vállalati kérdőívek alapján összeállított közvetlen tőkebefektetés adatok ország- és ágazati bontásának közzétételére.

MAGYAR NEMZETI BANK STATISZTIKA

A Magyar Nemzeti Bank egyik alapvető, törvényben rögzített feladata, hogy statisztikai információkat gyűjtsön és hozzon nyilvánosságra. A statisztikai sajtóközlemény célja, hogy segítsen nyújtson a frissen megjelent adatok értelmezésében. A Magyar Nemzeti Bank gazdasági folyamatokra vonatkozó elemzését a rendszeresen nyilvánosságra hozott „Jelentés az infláció alakulásáról” és a „Jelentés a pénzügyi stabilitásról” című kiadványok tartalmazzák, amelyek megtalálhatók a www.mnb.hu honlapon.

Részletes táblázatok: [Fizetési mérleg](#)
Módszertani anyagok: [Módszertani megjegyzések](#)
Grafikon készlet: [Grafikonok](#)
[Kérdések-válaszok](#)